

תהליכי פרידה, אירועי סיום וליווי בוגרים

תוכלו להיזכר בעצמכם ובפרידה שעברתם, מעבר מגורים למקום חדש, סיום של מסלול כלשהו ועוד ותוכלו להזדהות בוודאי עם כך שתהליכי פרידה, באשר הם ובכל גיל, מעוררים חששות ופחדים רבים. בתפיסת החינוך 'דרך כפר' אנחנו מתמקדים בשלושה פחדים עיקריים:

הפחד להיות לבד (הצפת חוויות נטישה)

הפחד מהלא נודע

תחושת תסכול מחוסר מיומנות וכישורי חיים מתאימים.

מתוך ההבנה הזאת אנחנו מעוניינים להציע מענים לשלושת הפחדים:

א. **הפחד מהלא נודע** - עיסוק בפיתוח תמונת עתיד - עוגנים בעתיד בהווה, הרחבת הידע באשר להזדמנויות בעתיד.

ב. **הפחד להיות לבד** - אתך לאורך כל הדרך - ליווי ותמיכה בבוגרים והנכחה של כך בקהילת החינוך.

ג. **חוסר במיומנויות וכישורי חיים** - תכניות הכוון, עיסוק בכישורי חיים, העצמת והנכחת חוויות הצלחה.

נרצה להציע כאן שני ערוצי התייחסות - ליווי וקשר אחרי הפרידה והסיום ומחווון לקראת אירועי סיום ופרידה.

ליווי וקשר אחרי הפרידה והסיום

תקופת סיום יב' עלולה להיות תקופה קשה ומבלבלת עבור החניכים, אשר שגרת החיים בקהילת החינוך היוותה עבורם עוגן יציב ומגונן. בתקופה זו התלמידים עומדים מול התמודדות עם שלבי החיים הבאים, כגון, מסגרת צבאית, שירות לאומי, צורך לעבוד ולהתפרנס, שנת שירות, מכינה ועוד. [עבור חניכים המתחנכים בפנימיות או כפרי נוער, נוספים על כך הקשיים הכרוכים בחזרה לקהילת המוצא. בהחזרה הביתה, קיים הצורך להתמקם מחדש בתוך מערך החיים הביתי, המשפחתי והשכונתי. הצורך הבסיסי האמור מביא עימו אתגרים מורכבים לחלק גדול מהחניכים.]

על כן, לצוות החינוכי כולו יש תפקיד משמעותי בהכנה והכשרה של חניכי י"ב לשלב הבא בחייהם.

בתפיסת חינוך דרך כפר אנו מאמינים כי תפקידנו בקהילת חינוך נמשך גם לאחר שנות ההתחנכות הרשמיות וכי עלינו להמשיך וללוות את בוגרי הקהילה, לסייע להם ולהוות עבורם כתובת במקביל לחינוך לעצמאות. הידיעה שאנחנו איתם לאורך כל הדרך, בכל שלבי החיים (גם אם לא יפנו בפועל) - נותנת כוח רב להתקדם בעתיד ומאפשרת את תחושת הביטחון בהווה. ליווי הבוגרים, אם כן, הוא מטרה חשובה עבור קהילת החינוך. ליווי במשברים, בשמחות ובמעברים ופיתוח תכניות לחיזוק והעצמה הינן חלק בלתי נפרד מכך. בנוסף, הקשר עם בוגרי הקהילה חיוני עבור הצוות החינוכי וגם מזמן מטרה חשובה לא פחות עבור התלמידים המתחנכים בקהילה בהווה. עבור אלו, מהווים הבוגרים מודלים לחיקוי ועוזרת לחניכים לעצב תמונת עתיד מוחשית, מכינים אותם לקראת האפשרויות שלהם בעתיד ונוטעים בהם את התחושה ש"גם אני יכול".

פרקטיקות ודוגמאות לליווי בוגרים:

בניית מסד נתונים של בוגרי הקהילה - איסוף ושמירה של נתוני קשר ומעקב אחרי נתונים של בוגרי בית הספר במסגרת הצבאית

יום הבוגר - ארוע לבוגרי בית הספר במהלך השנה

פעילות במדיה - קבוצת פייסבוק ייעודית, אינסטגרם פעיל ו/או קבוצות ווטסאפ וכו'

חלוקת מלגות לבוגרים - לפי מנגנון

פאנל בוגרים - בוגרים מספרים על עצמם ועל הדרך שלהם בפני תלמידים או צוות

מנטורינג לבוגרים - בעקבות מיפוי של תלמידי י"ב מציעים להם אפשרות לליווי מתמשך ע"י אנשי צוות

מערך מתנדבים של בוגרים - בוגרים שמוכנים להתנדב לטובת בית הספר או בכלל

מחונן לאירועי סיום שנה

מחונן זה נועד להוות כלי עזר חינוכי ולסייע לנו, המחנכים, לקיים חשיבה משותפת על האופן בו נרצה להגיע לקו הסיום עם התלמידים. לפניכם מספר היגדים, כל היגד מהווה מצע לדיון, מחשבה ופעולה. דרגו את ההיגדים לפי רמת חשיבותם לקהילה כאשר 1- לא חשוב כלל 5- חשוב מאוד.

חשוב מאוד			לא חשוב		תהליכי פרידה וסיום
5	4	3	2	1	מעורבות תלמידים - אחריות על חלקים מאירועי הסיום, השתתפות על הבמה
5	4	3	2	1	מתן מקום להורים באירועי סיום - הוקרה, ביטוי ושותפות בהכנות האירוע
5	4	3	2	1	מענה לתלמידים שהוריהם/בני משפחתם לא ינכחו בטקס (מיפוי מוקדם)
5	4	3	2	1	השארת חותם של שבבת י"ב בבית הספר (למשל מסמך/מסר ערכי שעובר מ"ב ל"א, יצירה בקהילה וכו')
5	4	3	2	1	אירוע הסיום הוא חלק מתהליך שלם - דגש על הדרך ולא רק על התוצאה הסופית (למשל חוויות הצלחה והעצמת תלמידים לאורך השנה)
5	4	3	2	1	שימוש בשטח ככלי חינוכי טיפולי לעיבוד תהליכי סיום (פעילויות סיכום שנה ופרידה בשטח)
5	4	3	2	1	ליווי הבוגרים ביום שאחרי סיום הלימודים והנחת הליווי בתהליכי הפרידה - מסגרות המשך (מכינות, שנת שירות, צבא, שירות לאומי אזרחי, לימודים..)
חשוב מאוד			לא חשוב		לקראת ובמהלך טקס הסיום
5	4	3	2	1	ציד הזמן נוכח באירוע (למשל התייחסות גם למחנכים שליוו בדרך ולא רק מחנכי י"ב)
5	4	3	2	1	נוכחות בוגרים בטקס (למשל ברכת הבוגרים, חלוקת מלגות לבוגרים וכו')
5	4	3	2	1	לכולם יש התייחסות (למשל שייכות, קבלת האחר, ביטוי לקבוצות השונות בקהילה, תרגום להורים)
5	4	3	2	1	הנכחה והצגת תוצרי תלמידים - ביטוי נוכח לכישרונות של התלמידים
5	4	3	2	1	דוברים ודוברות בטקס - תיאום ציפיות ואיזון בין טקסיות וכיבודים ובין מהות ותוכן
5	4	3	2	1	מסיבות ואירועים לאחר טקסי הסיום - מעורבות צוות, שיח ערכי, כלכלי, בטיחותי

ציינו היגדים שקיבלו דירוג גבוה (4-5). כיצד הם באים לידי ביטוי בפועל? האם זה מספק?

מה הייתם עושים אחרת?

ניתן להתייחס גם להיגדים שדורגו כבעלי חשיבות נמוכה ולבחון שוב את מקומם.
